

รูปแบบการจัดการเรียนรู้ศีล 5 สำหรับนักเรียนประถมศึกษา* LEARNING MANAGEMENT MODEL ON THE FIVE PRECEPTS FOR PRIMARY SCHOOL STUDENTS

¹พระสุวรรณหมาพทุธาภิบาล (โฮ้ สุภทโท) Phrasuwanmahaphuthaphibal (Ho Subhaddo),

²สมศักดิ์ บุญปู Somsak Boonpoo, ³สุทธิพงษ์ ศรีวิชัย Sudhipong Srivichai

^{1,2,3}มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand

E-mail: hosubhaddo@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเสนอรูปแบบการจัดการเรียนรู้ศีล 5 สำหรับนักเรียนประถมศึกษา เป็นการวิจัยแบบผสมวิธีด้วยการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ ประกอบด้วยขั้นตอนการวิจัย 3 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพการจัดการเรียนรู้ศีล 5 ของนักเรียนประถมศึกษา ใช้แบบสอบถามกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารและครู 390 คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ขั้นตอนที่ 2 พัฒนารูปแบบ โดยการสัมภาษณ์ข้อมูลสำคัญ 24 ท่าน ด้วยแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา และขั้นตอนที่ 3 เสนอรูปแบบ โดยการสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ 17 ท่าน ด้วยแนวคำถามสำหรับการสนทนากลุ่ม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้ศีล 5 สำหรับนักเรียนประถมศึกษา สำหรับโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร (LFS Model) โดยมีหลักการ 3 ประการ คือ 1) การจัดการเรียนรู้ (Learning Management) ใน 4 ด้าน คือ 1) การเตรียมความพร้อมพื้นฐาน 2) การวางแผนและเตรียมการจัดการเรียนรู้ 3) การใช้จิตวิทยาการเรียนรู้ 4) การประเมินผลและรายงาน 2) การจัดการเรียนรู้ศีล 5 (Five Precepts) สำหรับนักเรียนประถมศึกษา สำหรับโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วยศีลข้อที่ 1 ห้ามฆ่าสัตว์ ศีลข้อที่ 2 ห้ามลักทรัพย์ ศีลข้อที่ 3 ห้ามประพฤติในกาม ศีลข้อที่ 4 ห้ามพูดปด และศีลข้อที่ 5 ห้ามดื่มสุรา 3) โรงเรียน (School) จะต้องดำเนินการจัดการเรียนรู้ศีล 5 ควรมีส่วนร่วมกันระหว่างผู้บริหาร ครู กรรมการสถานศึกษา พระสงฆ์ ผู้ปกครอง นักเรียน และชุมชน

คำสำคัญ: รูปแบบ, การจัดการเรียนรู้, ศีล 5, นักเรียนประถมศึกษา

Abstract

The purposes of this research article were to propose the learning management model on the five precepts for primary school students. Mixed methods research with quantitative and qualitative research was used for research design, and three phases were conducted. Phase 1 was to study of the 5 precepts learning management condition of elementary school students. Questionnaires were used by 390 administrators and teachers, and data were analyzed using descriptive statistics such as frequency, percentage, mean,

* Received: April 8, 2020, Revised: April 18, 2020, Accepted: April 18, 2020

and standard deviation. Phase 2 was to develop the model by interviewing 24 key informants with interview forms, and data were analyzed by content analysis. Phase 3 was to propose the model by using focus group discussion of 17 experts with questions for focus group discussion, and data were analyzed by content analysis. Research results showed that the model of the five precepts for primary school students for schools under the Bangkok Metropolitan Administration (LFS Model) has shown 3 principles which consisted of 1) learning management in 4 areas: (1) basic readiness, (2) planning and preparation of learning management, (3) using psychological learning, and (4) evaluation and reports. 2) Five precepts learning management for primary school students for schools under Bangkok consisting of the 1st precept of no killing of animals, the 2nd precept of no theft, the 3rd precepts of no behavioral precept, the 4th precept of no lying, and the 5th precept of prohibiting drinking. 3) School should share 5 precepts among administrators, teachers, school board members, monks, parents, students and communities.

Keywords: Model, Learning Management, Five Precepts, Primary School Students

บทนำ

ประเทศไทยนั้นมีการนับถือพระพุทธศาสนาเป็นเวลายาวนาน โดยเป็นสถาบันหลักและเอกลักษณ์ของชนชาติไทย เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจของคนไทยมาเป็นเวลานาน ซึ่งหลักคำสอนของพระพุทธศาสนา นั้นมุ่งส่งเสริมให้มีการคิดอย่างมีเหตุผล และการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข (คณาจารย์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2552, หน้า 27) ดังนั้น ความสำคัญของการพัฒนาพฤติกรรมทางด้านร่างกายจิตใจและสังคมจึงมีหลักการที่สำคัญสำหรับการดำรงชีวิตของมนุษย์เป็นอย่างมาก สุขภาพกายและสุขภาพจิตของผู้ใดมีสุขภาพสมบูรณ์ สามารถควบคุมร่างกายและจิตใจได้เป็นอย่างดีจิตจะทำหน้าที่ควบคุมและสั่งการทำงานทุกอย่างของร่างกายให้ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ (รังสรรค์ แสงสุข และคณะ, 2550, หน้า 18) ของการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุขพระพุทธศาสนามีหลักศีล 5 ที่เรียกว่า เบญจศีล เป็นแนวทางเบื้องต้นเพื่อมีคุณธรรมจึงจะสามารถขัดเกลานิสังยใจคอให้มนุษย์มีความประณีตยิ่งขึ้นมีความประพฤติ และการกระทำที่ดีงามรู้จักยับยั้งชั่งใจ จะกระทำ จะพูด จะคิด ก็ต้องไตร่ตรองให้รอบคอบดีเสียก่อน (บุญมี แทนแก้ว, 2548, หน้า 5-6) ถ้าสังคมขาดการควบคุมด้วยศีล ล่วงละเมิดสิทธิของผู้อื่นด้วยกาย บ้าง ทางทรัพย์สินบ้าง มนุษย์จะรู้สึกหวาดหวั่น สะพรึงกลัวไม่ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ถ้าสังคมควบคุมด้วยศีลไม่ประทุษร้ายกัน ด้วยกาย วาจาสังคมของเราน่าอยู่มากทีเดียว (วศิน อินทสระ, 2550, หน้า 37-38) ดังนั้น ศีล แปลว่า ปกติ เย็น ระเบียบวินัย เป็นต้น กล่าวคือ ผู้มีศีลต้องมีกายวาจาและใจเย็นสบายไม่เร่าร้อนด้วย ราคะ โทสะ และโมหะ เป็นผู้มียกย่องสุจริต วชิสุจริต และมโนสุจริตศีล 5 จึงเป็นข้อปฏิบัติที่มีประโยชน์ต่อสังคมจึงจำเป็นต้องเข้าใจในศีล 5 เพื่อเป็นประโยชน์แก่คนรักษาเอง และเพื่อความสงบสุขของสังคมด้วย (พระเทวรินทร์ เทวโน, 2550, หน้า 83) นอกจากนี้ หลักศีล 5 ยังเป็นประโยชน์ต่อชุมชนเป็นอย่างมาก ดังเช่น โครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 เป็นโครงการที่คณะสงฆ์ได้ดำเนินการร่วมกับฝ่ายบ้านเมือง โดยมุ่งผลสัมฤทธิ์เชิงประจักษ์ กล่าวคือพุทธศาสนิกชนปฏิบัติตามหลักเบญจศีลเบญจธรรมเป็นชีวิตประจำวัน ใช้ชีวิตอย่างมีความ

สงบ สันติสุข มีความสามัคคีกลมเกลียวกัน การดำเนินการโครงการดังกล่าวนี้ จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องบริหารจัดการโครงการอย่างเป็นระบบ เพื่อให้เกิดประสิทธิผลตามที่มุ่งหวัง การบริหารจัดการโครงการที่ประกอบด้วยปัจจัยที่สำคัญคือ ภาวะผู้นำ การแนะ แรงจูงใจ การสื่อสาร การวางแผน และการจัดการ จะส่งผลให้การบริหารจัดการโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 เกิดประสิทธิผลได้ (พระราชวุฒิชัย เศรษฐนนท์, 2562, หน้า 145-151)

การนำหลักธรรมของพระพุทธศาสนาเพื่อนำไปใช้ในการดำรงชีวิตประจำวันตามลักษณะของปัญหา ตามสติปัญญาและความประสงค์ของแต่ละบุคคล ดังนั้นระดับคำสอนของพระพุทธศาสนาจึงมีหลายระดับทั้งที่เป็นสัจธรรมเบื้องต้น เบื้องกลาง และเบื้องสูง มีทั้งส่วนที่ เรียกว่าเป็นโลกียธรรมและโลกุตระธรรม ศีล เป็นคำสอนระดับเบื้องต้น หรือระดับพื้นฐานคำสอนทั้งหมด เป็นระบบการปฏิบัติ เพราะเหตุที่คำสอนเป็นสัจธรรม คือเกิดจากประสบการณ์จริง คำสอนจะให้ผลอย่างแท้จริงเฉพาะผู้ที่นำไปปฏิบัติเท่านั้น ศีลก็อยู่ในลักษณะเดียวกัน แม้ว่าจะเป็นคำสอนระดับพื้นฐาน แต่ถ้าคนนำไปปฏิบัติอย่างถูกต้องแล้วจะมีความสัมพันธ์กับระบบอื่นๆ และพัฒนาขึ้นไปจนถึงระดับสูงสุด ดังที่พระพุทธเจ้าตรัสไว้ว่า ศีลมีลักษณะอย่างนี้ สมามีลักษณะอย่างนี้ ปัญญามีลักษณะอย่างนี้ สมามีอันบุคคลอบรมโดยมีศีลเป็นฐาน ย่อมมีผลมาก มีอานิสงส์มาก ปัญญาอันบุคคลอบรมโดยมีสมาธิเป็นฐาน ย่อมมีผลมาก มีอานิสงส์มาก จิตอันบุคคล อบรมโดยมีปัญญาเป็นฐานย่อมหลุดพ้นโดยชอบจากอาสวะทั้งหลาย คือ กามาสวะ ภวาสวะ และอวิชชาสวะ (ที.ม. (ไทย) 10/142/89)

โรงเรียนเป็นสถานที่สำคัญสถาบันหนึ่งของสังคมรองจากสถาบันครอบครัวเกิดขึ้นจากความต้องการของสังคม เพื่อทำหน้าที่หลักในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้แก่สมาชิกในสังคม โดยให้การศึกษาและอบรมสั่งสอน เพื่อพัฒนาบุคคลให้เจริญงอกงามด้านความรู้ ความสามารถ มีคุณธรรม ศีลธรรม วัฒนธรรมอันดีงามมีความซื่อสัตย์สุจริต เสียสละ และพอใจที่จะฝึกฝนร่วมกันการทำงานภารกิจต่างๆ เพื่อประโยชน์ของสังคมโดยส่วนรวม การศึกษาจึงเป็นกระบวนการเรียนรู้ในสิ่งกระบวนการสำคัญที่บุคคลนำมาพัฒนาความสามารถทั้งทางด้านทัศนคติ และพฤติกรรมตามค่านิยมของสังคม รวมทั้งกระบวนการถ่ายทอดความรู้ทั้งสายสามัญ และสายอาชีพ ศีลธรรมและวัฒนธรรมที่สำคัญเป็นเครื่องชี้แนวทางให้ประพฤติปฏิบัติ และใช้ความรู้ให้เป็นประโยชน์แก่สังคมโดยส่วนรวม อันเป็นเจตคติที่ต้งามทางด้านความมีน้ำใจ ซึ่งการปฏิบัติต่อส่วนรวมในทางที่ดี ก่อให้เกิดทักษะความคล่อง ความชำนาญ ในการปฏิบัติตามในแนวทางที่เหมาะสมของขอบเขตศีลธรรม ทั้งความประพฤติภายนอก และคุณธรรมภายใน ถึงปัจจุบันและแนวโน้มในอนาคต เพื่อใช้เป็นแบบแผนและแนวทางในการดำรงชีวิตต่อไปแต่เท่าที่ผ่านมาจะเห็นว่า การเรียนการสอนยังไม่สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมที่มีต่อการดำรงชีวิตคือ ไม่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม ความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพราะการสอนจะเน้นแต่ทฤษฎีและความรู้จึงทำให้นักเรียนขาดกระบวนการคิด การวิเคราะห์ การแก้ปัญหา และการปรับตัวให้เข้ากับสภาพการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อม ซึ่งสิ่งเหล่านี้เกิดขึ้นจากนโยบายในการบริหารจัดการศึกษาบางส่วนยังไม่เหมาะสมกับบริบทของแต่ละสถานศึกษา จึงมีการเปลี่ยนแปลงแก้ไขเพิ่มเติมเพื่อให้เหมาะสมกับการศึกษาของไทยให้ได้มากที่สุด (ประภาส สีหอำไพ, 2553, หน้า 1) ดังนั้น หากมีการนำหลักพุทธธรรม คือ ศีล 5 มาบูรณาการกับการจัดการเรียนรู้ให้นักเรียนก็อาจเป็นแนวทางการแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้อีกประการหนึ่ง อย่างไรก็ตาม การจัดการเรียนรู้ศีล 5 ในทางปฏิบัติที่ดี ควรมีความยืดหยุ่น ผู้บริหารสถานศึกษาและคุณครูสามารถวางแผนออกแบบกิจกรรมให้เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนได้ และหากมีการดำเนินการและปรับปรุงอย่างต่อเนื่องจนเป็นระบบที่ยั่งยืนก็จะเป็นการสร้างสภาพแวดล้อมสังคมที่ดีให้เกิดขึ้นในสถานศึกษา ที่บ้าน และส่งผลไปถึงชุมชนในที่สุด

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังที่กล่าวมา ผู้วิจัยจึงมีความสนใจทำการวิจัยเรื่องรูปแบบการจัดการเรียนรู้ศิลปะ 5 สำหรับนักเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร เพื่อการนำหลักศิลปะ 5 วิธีการจัดการเรียนการสอนเรื่องการประยุกต์ใช้ศิลปะ 5 นำมาบริหารจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนเป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา สร้างแรงจูงใจของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องความสนใจในแนวคิดนวัตกรรม และการควบคุมการทำงาน และการพัฒนาการเรียนการสอนของทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้โดยเฉพาะอย่างการนำไปสู่โรงเรียนวิถีพุทธอย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อเสนอรูปแบบการจัดการเรียนรู้ศิลปะ 5 สำหรับนักเรียนประถมศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี ด้วยการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมีวิธีดำเนินการวิจัย 3 ขั้นตอน ได้แก่

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพการจัดการเรียนรู้ศิลปะ 5 ของนักเรียนประถมศึกษา

1. การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยทำการศึกษาวิเคราะห์และสังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี และหลักการเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ศิลปะ 5 ของนักเรียนประถมศึกษา ในโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร เพื่อใช้เป็นกรอบแนวคิดในการสร้างแบบสอบถาม และใช้เป็นกรอบแนวคิดเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ศิลปะ 5 ของนักเรียนประถมศึกษา ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

2. ศึกษาสภาพการจัดการเรียนรู้ศิลปะ 5 ของนักเรียนประถมศึกษา ในโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร ดังนี้

2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง 1) ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารและครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 50 เขต ประกอบด้วย 435 โรงเรียน แบ่งเป็น ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 1,015 คน และครู จำนวน 13,143 คน รวมทั้งสิ้น 14,158 คน 2) กลุ่มตัวอย่าง ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยกำหนดจากตารางสำเร็จรูปของ Taro Yamane (อ้างใน ธาณินทร์ ศิลป์จารุ, 2552, หน้า 45) เป็นตารางที่ใช้หาขนาดของกลุ่มตัวอย่างเพื่อประมาณค่าสัดส่วนของประชากรและกำหนดให้สัดส่วนของลักษณะที่สนใจในประชากร เท่ากับ 0.5 ระดับความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ 5% และระดับค่าความเชื่อมั่น 95% ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 390 คน คือ ครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร จากนั้นดำเนินการสุ่มตัวอย่างของแต่ละกลุ่มของประชากรตามจำนวนสัดส่วน

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม ซึ่งสังเคราะห์จากการศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.3 การหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 1) นำเครื่องมือซึ่งเป็นแบบสอบถามปลายเปิด เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์พิจารณาตรวจสอบประเด็นคำถาม เนื้อหาสาระ ให้มีความครอบคลุม สอดคล้องกับกรอบแนวคิด 2) นำแบบสอบถามปลายเปิด เสนอผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบเนื้อหาและความสอดคล้องของข้อคำถามกับกรอบแนวคิด แล้ววิเคราะห์หาค่า IOC (Index of Item Objective Congruence) ซึ่งได้ค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.7-1.00 ถือได้ว่าแบบสอบถามได้รับการยอมรับจากผู้เชี่ยวชาญ 3) นำความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่าน มาปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถาม แล้วนำไปทดลองใช้ (Try Out) กับ

กลุ่มตัวอย่างทดสอบในการวิจัย 30 คน เพื่อหาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา หรือวิธีของ Cronbach ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ .943 จากนั้นทำการปรับปรุงแบบสอบถามให้สมบูรณ์ก่อนนำไปแจกแบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่าง

2.4 วิเคราะห์ข้อมูล 1) นำแบบสอบถามทั้งหมดมาตรวจสอบความสมบูรณ์ โดยการตอบแบบสอบถามแล้วนำมาคัดเลือกฉบับที่สมบูรณ์เพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูล โดยการบันทึกคะแนนแต่ละข้อของแต่ละคนลงในแบบลงรหัส (Coding Form) 2) ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ 3) การวิเคราะห์ข้อมูล คือ ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามใช้ความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) และข้อมูลความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ที่ 5 สำหรับนักเรียนประถมศึกษาของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล วิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยมีการแปลความหมายของค่าเฉลี่ยโดยยึดเกณฑ์โดยมีเกณฑ์ระดับการให้คะแนนของของลิเกิร์ต (Likert) (บุญชม ศรีสะอาด, 2558, หน้า 99)

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ 5 สำหรับนักเรียนประถมศึกษา โดยมีวิธีการเก็บข้อมูลการวิจัย ประกอบด้วยการวิเคราะห์เอกสารที่เป็นหนังสือ ตำรา งานเขียน บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดทฤษฎีการพัฒนา แนวคิดการจัดการเรียนรู้ แนวคิดหลักสูตร 5 และการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 24 ท่าน ด้วยการเลือกเจาะจง (Purposive Selection) ด้วยแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้าง และทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหาตามแบบสัมภาษณ์ ได้แก่ 1) การใช้หลักการจัดการเรียนรู้ที่ 5 สำหรับนักเรียนประถมศึกษา (1) ด้านการเตรียมความพร้อมพื้นฐาน ได้แก่ การเตรียมตัวผู้สอนด้านความรู้ด้านทักษะการจัดการเรียนรู้และด้านการแก้ปัญหาการจัดการเรียนรู้ที่ 5 (2) ด้านการวางแผนและเตรียมการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ การเตรียมเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ การผลิตสื่อ เตรียมแบบทดสอบและซ่อมสอนในการจัดการเรียนรู้ที่ 5 (3) ด้านการใช้จิตวิทยาการเรียนรู้ เช่น หลักความแตกต่างระหว่างบุคคล หลักการเร้าความสนใจ หลักการเสริมแรงในการจัดการเรียนรู้ที่ 5 (4) ด้านการประเมินผลและรายงานผล ซึ่งเกี่ยวกับการกำหนดจุดประสงค์การจัดการเรียนรู้ การสร้างและการใช้เครื่องมือการประเมิน การตีความหมายและการรายงานผลการประเมินในการจัดการเรียนรู้ที่ 5 2) ปัญหาเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่ 5 สำหรับนักเรียนประถมศึกษา 3) แนวทางสำหรับแก้ไขปัญหามานagementการจัดการเรียนรู้ที่ 5 สำหรับนักเรียนประถมศึกษา อย่างไรก็ตาม 4) ความสำคัญของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ 5 สำหรับนักเรียนประถมศึกษา

ขั้นตอนที่ 3 เสนอรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ 5 สำหรับนักเรียนประถมศึกษา โดยมีวิธีการเก็บข้อมูลการวิจัย ประกอบด้วยการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) โดยมีผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 19 ท่าน ด้วยการเลือกเจาะจง (Purposive Selection) ด้วยแนวคำถามสำหรับการสนทนากลุ่ม เพื่อประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบ และทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหาตามแนวคำถามสำหรับการสนทนากลุ่ม คือ 1) ความเหมาะสมของภาพรูปแบบ 2) ความเหมาะสมขององค์ประกอบของรูปแบบ

สรุปผลการวิจัย

รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ 5 สำหรับนักเรียนประถมศึกษา ประกอบด้วยองค์ประกอบหลัก 4 องค์ประกอบ ได้แก่ หลักการ จุดมุ่งหมาย ระบบการดำเนินการ และกระบวนการดำเนินการ โดยมีรายละเอียดดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 หลักการ

1. หลักการจัดการเรียนรู้ เป็นกิจกรรมที่บุคคลได้ใช้ความรู้ของตนเองอย่างสร้างสรรค์เพื่อสนับสนุนให้ผู้อื่นเกิดการเรียนรู้ และมีความสุขดังนั้นการจัดการเรียนรู้จึงเป็นกิจกรรมในแง่มุมต่างๆ 4 ด้าน ได้แก่ 1) การเตรียมความพร้อมพื้นฐาน 2) การวางแผนและเตรียมการจัดการเรียนรู้ 3) การใช้จิตวิทยาการเรียนรู้ 4) การประเมินผลและรายงาน

2. หลักศีล 5 เป็นหลักปฏิบัติขั้นพื้นฐานและเป็นหลักปฏิบัติที่สำคัญสำหรับผู้ที่นับถือศาสนาพุทธ ควรประพฤติ 5 ประการ ได้แก่ 1) ศีลข้อที่ 1 การเว้นจากการฆ่าสัตว์มีชีวิต 2) ศีลข้อที่ 2 การเว้นจากการลักทรัพย์ 3) ศีลข้อที่ 3 การเว้นจากการประพฤติดินในกาม 4) ศีลข้อที่ 4 การเว้นจากการพูดเท็จ และ 5) ศีลข้อที่ 5 การเว้นจากการดื่มน้ำเมาคือสุราและเมรัยอันเป็นที่ตั้งแห่งความประมาท

องค์ประกอบที่ 2 จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อให้สถานศึกษาในสังกัดกรุงเทพมหานคร ได้ดำเนินการจัดการเรียนรู้ศีล 5 โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ศีล 5 สำหรับนักเรียนประถมศึกษา

2. เพื่อให้ผู้บริหาร ครู บุคลากรในโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร ได้มีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ศีล 5 สำหรับนักเรียนประถมศึกษา

3. เพื่อส่งเสริมให้ผู้บริหาร ครู บุคลากรในสถานศึกษา สามารถนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ศีล 5 สำหรับนักเรียนประถมศึกษา ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้

องค์ประกอบที่ 3 ระบบการดำเนินการ

ระบบการดำเนินการรูปแบบการจัดการเรียนรู้ศีล 5 สำหรับนักเรียนประถมศึกษาสำหรับโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วยรายละเอียด ได้แก่ 1) แต่งตั้งคณะกรรมการที่รับผิดชอบ 2) ประชุมชี้แจงคณะกรรมการบริหารสถานศึกษาในทิศทางนโยบายและมาตรการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ศีล 5 สำหรับนักเรียนประถมศึกษาสำหรับโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร 3) คณะกรรมการบริหารนำเสนอรูปแบบการจัดการเรียนรู้ศีล 5 สำหรับนักเรียนประถมศึกษาสำหรับโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร 4) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเห็นชอบ 5) ประชุมชี้แจงคณะกรรมการ และชุมชนเครือข่ายรับฟังความคิดเห็นและวางแผนดำเนินการร่วมกัน 6) ร่วมจัดการจัดการเรียนรู้ศีล 5 ตามแผนงานที่กำหนดร่วมกัน 7) ร่วมตรวจสอบงบประมาณและวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ดำเนินการในการจัดการเรียนรู้ศีล 5 อย่างเป็นระบบ สุจริต โปร่งใส ตรวจสอบได้ 8) ดำเนินการการจัดการเรียนรู้ศีล 5 ในการสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้ศีล 5 โดยมีการประเมินผล สรุปรายงานผลการดำเนินการในภาพรวม และเผยแพร่ให้แก่ทุกภาคส่วนต่อไป

องค์ประกอบที่ 4 กระบวนการดำเนินการ

กระบวนการดำเนินการรูปแบบการจัดการเรียนรู้ศีล 5 สำหรับนักเรียนประถมศึกษาสำหรับโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วยดำเนินการตามองค์ประกอบหลัก 4 ด้าน ดังนี้

ด้านที่ 1 การเตรียมความพร้อมพื้นฐาน

ศีลข้อที่ 1 ห้ามฆ่าสัตว์ 1) มีการจัดโครงสร้างการเรียนรู้คุณค่าชีวิตของสิ่งมีชีวิตต่างๆ 2) มีการเตรียมหลักสูตรเพื่อให้เห็นถึงความสำคัญของสิ่งมีชีวิตต่างๆ

ศีลข้อที่ 2 ห้ามลักทรัพย์ 1) มีการกำหนดจุดมุ่งหมายทางการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับคุณค่าของสิ่งต่างๆ 2) มีการเลือกและการจัดเนื้อหาวิชาที่ให้นักเรียนเห็นถึงความสำคัญต่อสิ่งของต่างๆ

ศีลข้อที่ 3 ห้ามประพฤติในกาม 1) มีการเตรียมการสอนที่มุ่งเน้นเรื่องความแตกต่างระหว่างเพศ 2) มีการเตรียมวิธีการถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับเพศศึกษาได้อย่างเหมาะสม

ศีลข้อที่ 4 ห้ามพูดปด 1) มีการเตรียมสาระวิชาที่เกี่ยวข้องกับการใช้คำพูดและภาษาที่ถูกต้อง 2) มีนโยบายให้นักเรียนมีฝึกรับรู้การใช้ภาษาที่เหมาะสม

ศีลข้อที่ 5 ห้ามดื่มสุรา 1) มีนโยบายการอบรมเรื่องโทษของสุราและยาเสพติด 2) มีการเตรียมครูที่มีความรู้ความสามารถในเรื่องสุราและยาเสพติดได้อย่างเหมาะสม

ด้านที่ 2 การวางแผนและเตรียมการจัดการเรียนรู้

ศีลข้อที่ 1 ห้ามฆ่าสัตว์ 1) มีแผนพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมให้เห็นคุณค่าชีวิตร่างกายของสิ่งมีชีวิต 2) มีการวางแผนการเรียนรู้โทษภัยของการก่ออาชญากรรม

ศีลข้อที่ 2 ห้ามลักทรัพย์ 1) มีการวางแผนให้นักเรียนมีการรักษาทรัพย์สินและผลประโยชน์ของโรงเรียนโดยรวม 2) มีนโยบายรณรงค์ให้โรงเรียนเกิดความสงบสุขปราศจากการลักขโมย

ศีลข้อที่ 3 ห้ามประพฤติในกาม 1) มีการวางแผนเตรียมโครงการบวชนกขัมมะเพื่อให้เห็นคุณค่าของเพศพรหมจรรย์ 2) มีการวางแผนบุคลากรจากโรงพยาบาลหรือสถานีนามียมาให้ความรู้กับนักเรียนเรื่องเพศและวัย

ศีลข้อที่ 4 ห้ามพูดปด 1) มีการวางแผนให้ครูที่มีความรู้ความสามารถในการใช้ภาษาและคำพูดคอยฝึกนักเรียนอยู่เสมอ 2) มีการเตรียมวิทยากรมาอบรมการใช้คำพูดที่เหมาะสมและถูกต้องเหมาะสม

ศีลข้อที่ 5 ห้ามดื่มสุรา 1) มีการวางแผนการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับสุราและยาเสพติด 2) มีการเตรียมวิทยากรจากภายนอกมาบรรยายพิษภัยของสุราและยาเสพติด

ด้านที่ 3 การใช้ชีวิตวิทยาการการเรียนรู้

ศีลข้อที่ 1 ห้ามฆ่าสัตว์ 1) มีการจัดกิจกรรมที่เน้นการส่งเสริมให้เมตตากรุณาต่อเพื่อนมนุษย์และสัตว์ 2) มีการจัดกิจกรรมการทานเจหรือมังสวิรัตอยู่เสมอเพื่อให้เห็นคุณค่าของสิ่งมีชีวิต

ศีลข้อที่ 2 ห้ามลักทรัพย์ 1) มีการยกย่องชมเชย มอบของขวัญให้แก่ผู้ที่เก็บของและนำมาคืนเจ้าของ 2) มีส่งเสริมให้นักเรียนใช้ชีวิตอย่างพอเพียง รู้จักเก็บออม

ศีลข้อที่ 3 ห้ามประพฤติในกาม 1) มีการเน้นย้ำให้นักเรียนตระหนักถึงคุณค่าเกียรติภูมิและจิตใจของกันและกัน 2) มีการห้ามมิให้นักเรียนแสดงกริยาที่ไม่เหมาะสมต่อกัน เช่น กอด เกี้ยวพาราสี เป็นต้น

ศีลข้อที่ 4 ห้ามพูดปด 1) มีการรณรงค์ไม่ให้พูดคำหยาบและคำไม่สุภาพต่างๆ 2) มีการมอบรางวัลแก่ผู้ที่ใช้ภาษาได้ดีและไพเราะ

ศีลข้อที่ 5 ห้ามดื่มสุรา 1) มีการใช้สื่อการเรียนรู้เกี่ยวกับโทษภัยของสุราและยาเสพติด 2) มีการลงโทษผู้ที่ดื่มสุราและเสพยาเสพติดภายในโรงเรียน

ด้านที่ 4 การประเมินผลและรายงาน

ศีลข้อที่ 1 ห้ามฆ่าสัตว์ 1) นักเรียนเข้าใจและสามารถปฏิบัติในการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข 2) นักเรียนสามารถอดทนอดกลั้นต่อสิ่งยั่วยุให้เกิดความโกรธ เพื่อป้องกันการก่อให้เกิดการทะเลาะวิวาท

ศีลข้อที่ 2 ห้ามลักทรัพย์ 1) นักเรียนมีส่วนร่วมในการรักษาทรัพย์สินและผลประโยชน์ของโรงเรียนโดยรวมได้ 2) โรงเรียนเกิดความสงบสุขปราศจากการลักขโมยต่างๆ

ศีลข้อที่ 3 ห้ามประพฤติในกาม 1) โรงเรียนไม่มีคดีเชิงชู้สาวเกิดขึ้นภายในโรงเรียน 2) นักเรียนแสดงกริยาที่เหมาะสม ให้เกียรติกัน ไม่ดูถูกกันอยู่เสมอ

ศีลข้อที่ 4 ห้ามพูดปด 1) นักเรียนสามารถมีการพูดด้วยความปรารถนาดี และจริงใจ อยู่เสมอ
2) นักเรียนมีสัจจะในการรับผิดชอบในสิ่งที่ตนได้ทำไว้

ศีลข้อที่ 5 ห้ามดื่มสุรา 1) นักเรียนมีสติในการเรียนรู้สิ่งต่างๆ ได้เป็นอย่างดี 2) โรงเรียนมิได้มี
ร้องเรียนเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสุราและยาเสพติด

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยสามารถสรุปผลการวิจัยมาเพื่ออภิปรายผลได้ดังนี้

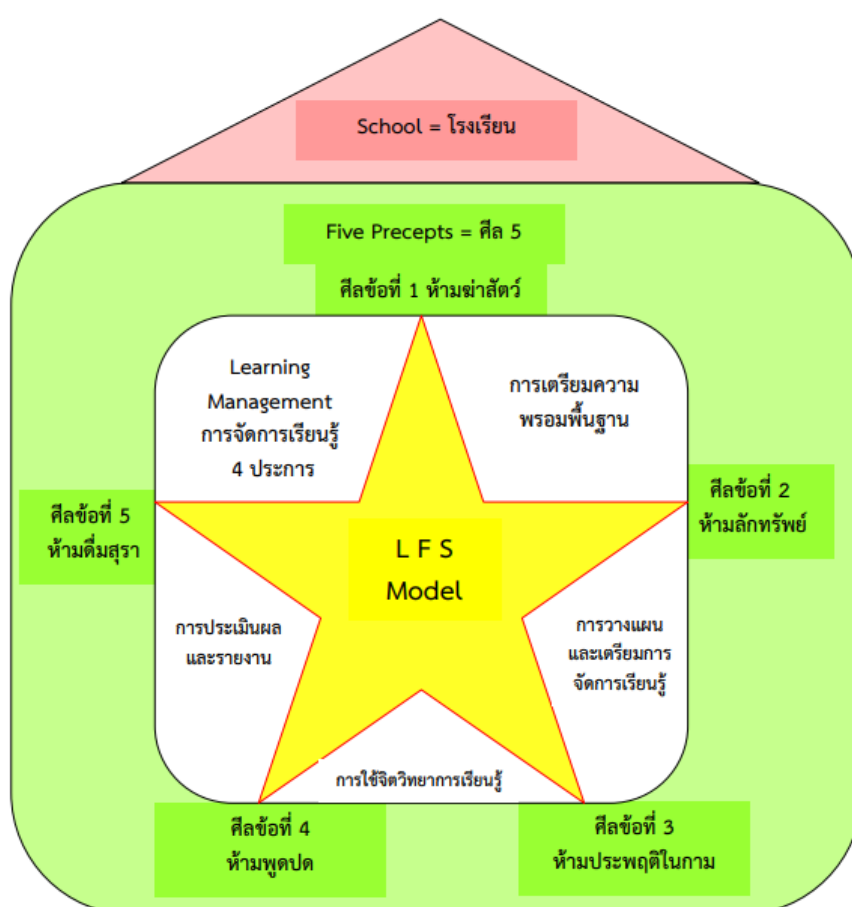
รูปแบบการจัดการเรียนรู้ศีล 5 สำหรับนักเรียนประถมศึกษา สำหรับโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร ควรเพิ่มจุดเน้นสำคัญ 3 ประการ ประกอบด้วย 1) การจัดการเรียนรู้ศีล 5 ควรมีส่วนร่วมกันระหว่างผู้บริหาร ครู กรรมการสถานศึกษา พระสงฆ์ ผู้ปกครอง นักเรียน และชุมชน 2) การจัดการเรียนรู้ศีล 5 ควรมีส่วนร่วมกันมากขึ้นใน 4 ด้าน คือ (1) การเตรียมความพร้อมพื้นฐาน (2) การวางแผนและเตรียมการจัดการเรียนรู้ (3) การใช้จิตวิทยาการเรียนรู้ (4) การประเมินผลและรายงาน 3) ควรให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งหมดได้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียนโดยใช้แนวทางการนำเสนอรูปแบบการจัดการเรียนรู้ศีล 5 สำหรับนักเรียนประถมศึกษา สำหรับโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สอดคล้องกับที่ สุนน อมรวิวัฒน์ (2553, หน้า 460) ได้กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้คือการจัดการเรียนรู้อย่างหนึ่งที่มีสิ่งต่อไปนี้เกิดขึ้น ได้แก่ 1) มีความสัมพันธ์และมีปฏิสัมพันธ์เกิดขึ้นระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน ผู้เรียนกับผู้เรียนผู้เรียนกับสิ่งแวดล้อม และผู้สอนกับผู้เรียนกับสิ่งแวดล้อม 2) ความสัมพันธ์และมีปฏิสัมพันธ์นั้นก่อให้เกิดการเรียนรู้และประสบการณ์ใหม่ 3) ผู้เรียนสามารถนำประสบการณ์ใหม่นั้นไปใช้ได้ ดังที่พัชรี ศรีสังข์ (2551) ได้ทำการวิจัยผลการวิจัยพบว่า การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้นี้มีกระบวนการพัฒนาในลักษณะวิจัยปฏิบัติการสร้างสรรค์ความรู้ร่วมกัน (The Cogenerative Action Research) ตามแนวคิดของเดวิดด์ และมอร์เทิน ได้กรอบแนวคิดเชิงโครงสร้างชี้แนะแนวทางลักษณะการจัดการเรียนรู้ไว้อย่างเป็นระบบ 8 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ปัญหาและความต้องการจำเป็นในการจัดการเรียนรู้ 2) หลักการของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ 3) วัตถุประสงค์ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ 4) ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง 5) สารการเรียนรู้ 6) กิจกรรมการเรียนรู้ 7) การวัดผลประเมินผลรูปแบบ และ 8) แหล่งเรียนรู้ ดังที่यरยง ผิวอ่อน (2558) ได้ทำการวิจัยพบว่า การสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยสังเคราะห์แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องสนับสนุนซึ่ง ได้แก่ 1) ทฤษฎีการเรียนรู้แบบเชื่อมโยง 2) ทฤษฎีการเรียนรู้แบบค้นพบ 3) ทฤษฎีการเรียนรู้คอนสตรัคติวิสต์ 4) แนวคิดการเรียนรู้แบบแก้ปัญหา 5) แนวคิดการเรียนรู้แบบสืบเสาะความรู้ 6) แนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ 7) แนวคิดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน ซึ่งผลการสังเคราะห์รูปแบบการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย แนวคิดทฤษฎีหลักการ วัตถุประสงค์ กระบวนการเรียนรู้ สารความรู้หลักการและระบบส่งเสริมการเรียนรู้ และเงื่อนไขการนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ไปใช้ โดยออกแบบขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นการเตรียมความพร้อม 2) ขั้นการเผชิญสถานการณ์ปัญหาและวิเคราะห์เชื่อมโยงเหตุผล 3) ขั้นการอภิปรายและลงข้อสรุป 4) ขั้นการวางนัยทั่วไปของความรู้ และ 5) ขั้นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และประเมินผล ดังที่พระครูโสภณสาโรภาส, สุทธิพงษ์ ศรีวิชัย, อำนาจ บัวศิริ (2561, หน้า 1389-1401) ได้ทำการวิจัยพบว่า การจัดการเรียนการสอนแบบมีส่วนร่วมเพื่อส่งเสริมการรักษาศีล 5 พบว่า มีระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ทั้ง 6 ด้าน คือ การจัดทำหลักสูตร การวัดและประเมินผลการเรียน การวางแผน การจัดการเรียนการสอน และสื่อการเรียนการสอน และดังที่นพวรรณ ทองย้อย, สีน งามประโคน, บุญเชิด ขำนิศาสตร์ (2562,

หน้า 208-217) ได้ทำการวิจัยพบว่า รูปแบบการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการรักษาศีล 5 สำหรับสถานศึกษาระดับประถมศึกษา 1) หลักการและวิธีการที่ผู้บริหาร ครู กรรมการสถานศึกษา พระสงฆ์ ผู้ปกครองได้เข้าการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการรักษาศีล 5 2) หลักปฏิบัติขั้นพื้นฐานที่สำคัญสำหรับผู้ที่มีศรัทธา ศาสนาพุทธควรประพฤติ และวิธีการนำไปใช้ 3) กระบวนการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการรักษาศีล 5

องค์ความรู้การวิจัย

องค์ความรู้การวิจัยเป็นการจัดการเรียนรู้ศีล 5 สำหรับนักเรียนประถมศึกษา เป็นการนำหลักพุทธธรรม คือ ศีล 5 มาบูรณาการกับกระบวนการจัดการเรียนรู้ให้แก่แก่นักเรียนระดับประถมศึกษา โดยสรุปเป็นองค์ความรู้การวิจัย เป็น LFS Model ดังในภาพที่ 1

ภาพที่ 1 องค์ความรู้การวิจัย “LFS Model”

จากภาพที่ 1 องค์ความรู้การวิจัย “LFS Model” มีคำอธิบายดังนี้

LFS Model เป็นการจัดการเรียนรู้ศีล 5 สำหรับนักเรียนประถมศึกษา สำหรับโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร หลักการสำคัญ 3 ประการ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. Learning Management การจัดการเรียนรู้ใน 4 ด้าน ได้แก่

1.1 การเตรียมความพร้อมพื้นฐาน ได้แก่ การเตรียมตัวผู้สอนด้านความรู้ด้านทักษะการจัดการเรียนรู้และด้านการแก้ปัญหาการจัดการเรียนรู้ โรงเรียนมีการกำหนดเป้าหมายที่บุคลากรของโรงเรียนต้องเรียนรู้ ซึ่งตรงตามภาระงานที่บุคลากรได้รับมอบหมายและสอดคล้องกับเป้าหมายของโรงเรียน จัดกิจกรรมให้บุคลากรร่วมมือกันในการร่วมคิด ร่วมวางแผน เพื่อกำหนดความรู้ที่ใช้ในการพัฒนาโรงเรียนอย่างเต็มที่ มีการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้บุคลากรมีทัศนคติที่ดีต่อความรู้ วิทยาการใหม่ๆ พร้อมทั้งจะเปิดรับเข้ามาพัฒนาตนเองและโรงเรียน มีกระบวนการที่เป็นระบบในการแสวงหาความรู้จากแหล่งความรู้ต่างๆ ที่หลากหลาย จัดกิจกรรมให้บุคลากรได้แสวงหาและรวบรวมความรู้จากเพื่อนร่วมงาน หัวหน้างาน ผู้บริหาร ผู้เชี่ยวชาญภายนอกที่มีความรู้โดยตรง มีการกำหนดแนวทางที่ชัดเจนสำหรับบุคลากรในการปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดเก็บ และการสืบค้นความรู้ที่เกิดขึ้นในโรงเรียน

1.2 การวางแผนและเตรียมการจัดการเรียนรู้ ได้แก่การเตรียมเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ การผลิตสื่อ เตรียมแบบทดสอบและข้อสอบ โรงเรียนมีการจัดทำฐานข้อมูลที่เป็นเอกสาร สิ่งพิมพ์ คู่มือ และตำรา เพื่อส่งเสริมให้บุคลากรได้แสวงหาและรวบรวมความรู้ มีฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ ในคอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต อินทราเน็ต โทรศัพท์ สำหรับให้บุคลากรได้แสวงหาและรวบรวมความรู้ มีการจัดกิจกรรมให้บุคลากรได้แสวงหาความรู้จากภายในและภายนอกโรงเรียน มีการใช้กลยุทธ์ที่หลากหลายในการกระตุ้นให้บุคลากรแสวงหาความรู้เพื่อแก้ไขข้อบกพร่องและพัฒนางานที่รับผิดชอบ ส่งเสริมให้มีกระบวนการในการแลกเปลี่ยนความคิดและความรู้ระหว่างบุคลากรในโรงเรียนและบุคลากรในโรงเรียนอื่น จัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนความรู้ โดยเปิดโอกาสให้บุคลากรได้แลกเปลี่ยนความรู้ และแสดงความคิดเห็นกับโรงเรียนอื่น ดำเนินการจัดหาผู้เชี่ยวชาญเพื่อทำการสอน และแนะนำการทำงาน ให้กับบุคลากรเพื่อพัฒนาขีดความสามารถในการทำงาน มีบทบาทในการจัดหรือประสานงานให้บุคลากรเข้ารับการฝึกอบรมเพิ่มเติม และออกไปดูงานภายนอกโรงเรียนเพื่อเพิ่มพูนความรู้และทักษะในการปฏิบัติงาน มีการจัดระบบฐานข้อมูลเกี่ยวกับแนวปฏิบัติที่ดี เพื่อบุคลากรที่สามารถนำความรู้มาพัฒนา ปรับปรุง เปลี่ยนแปลงโดยเฉพาะแนวปฏิบัติที่ดี เพื่อเป็นการต่อยอดความรู้ เปิดโอกาสและกระตุ้นให้บุคลากรนำความรู้จากภายนอกโรงเรียนมาสร้างสรรค์ ปรับปรุง เปลี่ยนแปลง และพัฒนาให้เกิดความรู้ใหม่ในโรงเรียน มีการจัดสื่อและอุปกรณ์อำนวยความสะดวกให้กับบุคลากรในการดำเนินตามกระบวนการการสร้างความรู้โดยการประมวลผลจากข้อมูล (Data) สารสนเทศ (Information) ความคิด (Knowledge) ตลอดจนประสบการณ์ของบุคคล เพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่จากความรู้เดิม จัดกิจกรรมให้บุคลากรร่วมมือกันในการผลิตหรือใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสร้างความรู้และนวัตกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อการทำงาน

1.3 การใช้จิตวิทยาการเรียนรู้ เช่น หลักความแตกต่างระหว่างบุคคล หลักการเร้าความสนใจ หลักการเสริมแรง โรงเรียนมีกระบวนการอย่างเป็นระบบในการสร้างความรู้ใหม่จากความรู้ที่มีอยู่ภายในโรงเรียน และส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากบทเรียนการเรียนรู้และแนวปฏิบัติที่ดี (best practice) เพื่อสนับสนุนความสำเร็จในการทำงาน มีการกระตุ้นให้บุคลากรเรียนรู้ และสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ ที่มีคุณค่าอย่างมีอิสระอยู่เสมอ จัดกิจกรรมต่างๆ เช่น การระดมสมอง การประชุมปฏิบัติการ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้เชี่ยวชาญ เพื่อสร้างความรู้ให้กับบุคลากร เปิดโอกาสให้บุคลากรได้แสดงความสามารถในการนำความรู้ที่ได้รับจากแหล่งความรู้ต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนมาพัฒนาตนเองและโรงเรียน มีการอบรมให้กับบุคลากรมีการศึกษา ทำความเข้าใจคู่มือการทำงาน และปรับปรุงเปลี่ยนแปลงตนเอง เพื่อให้การปฏิบัติงานมี

ประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น จัดกิจกรรมให้บุคลากรได้รับการพัฒนาความรู้ที่มีอยู่ในตัวบุคคล ทำให้เกิดเป็นความรู้ใหม่โดยเป็นการสร้างแนวคิด ทฤษฎีใหม่เพื่อเพิ่มคุณค่าให้กับความรู้เดิม

1.4 การประเมินผลและรายงานผล ซึ่งเกี่ยวกับการกำหนดจุดประสงค์การจัดการเรียนรู้ การสร้างและการใช้เครื่องมือการประเมิน การตีความหมายและการรายงานผลการประเมิน โรงเรียนจัดเก็บความรู้ เช่น คู่มือการทำงาน แนวปฏิบัติที่ดี บทเรียนการเรียนรู้ ประสบการณ์จากผู้เชี่ยวชาญ ที่เกิดขึ้นในโรงเรียนอย่างเป็นระบบ มีการจัดสถานที่สำหรับการจัดเก็บความรู้ที่เพียงพอ เป็นสัดส่วน และสะดวกในการสืบค้น มีการพัฒนาฐานข้อมูลที่เป็นคลังความรู้ของโรงเรียนโดยการบันทึกความรู้ลงในเทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดเก็บความรู้ของโรงเรียน มีการให้คำแนะนำแก่บุคลากรในสังกัดเกี่ยวกับการตรวจสอบความถูกต้องของความรู้ก่อนที่จะจัดเก็บไว้ในฐานข้อมูล มีผู้รับผิดชอบทำหน้าที่ในการตรวจสอบความรู้ โดยคำนึงถึงคุณค่าที่มีต่อการใช้งานอย่างสม่ำเสมอ และกำจัดความรู้เก่าที่ล้าสมัย ไม่ถูกต้อง หรือไม่มีประโยชน์ออก มีการกระตุ้นและให้คำแนะนำแก่บุคลากรในการใช้คอมพิวเตอร์ และอินเทอร์เน็ต เพื่อการจัดเก็บและสืบค้นความรู้ มีระบบการเก็บรักษาความรู้ และเปิดโอกาสให้บุคลากรสามารถเข้าถึงข้อมูลได้โดยง่าย ทันต่อความต้องการในการปฏิบัติงาน สนับสนุนให้บุคลากรนำความรู้ที่จัดเก็บในฐานข้อมูลความรู้ไปใช้อย่างเป็นระบบ มีการให้คำแนะนำและมีระบบช่วยเหลือบุคลากรในการใช้อุปกรณ์ และเทคโนโลยี เพื่อค้นหาความรู้ที่ต้องการทั้งจากภายในและภายนอกโรงเรียน กำหนดกระบวนการหรือให้คำแนะนำในการปฏิบัติเกี่ยวกับการถ่ายทอดและแบ่งปันความรู้ของบุคลากรในโรงเรียน มีการประชาสัมพันธ์ให้บุคลากรนำเสนอ แบ่งปันความรู้และประสบการณ์ในแหล่งที่รวบรวมการจัดการความรู้ในโรงเรียน มีการรวบรวมข้อมูลและเอกสารเพื่อใช้เผยแพร่และการแบ่งปันความรู้ที่มีอยู่แก่บุคคลหรือโรงเรียนอื่นๆ ที่ต้องการใช้ความรู้ มีการเผยแพร่ความรู้ในรูปแบบของเอกสาร สิ่งพิมพ์ หรือผ่านทางเทคโนโลยีสารสนเทศอื่นๆ เพื่อเผยแพร่ภายในสถานศึกษา มีการเผยแพร่ความรู้ในรูปแบบของเอกสาร สิ่งพิมพ์ หรือผ่านทางเทคโนโลยีสารสนเทศอื่นๆ เพื่อเผยแพร่ภายนอกสถานศึกษา สนับสนุนให้บุคลากรในสังกัดมีส่วนร่วมในการเผยแพร่ความรู้ในรูปแบบของการจัดประชุม สัมมนา การจัดนิทรรศการ สนับสนุนให้บุคลากรเข้าร่วมประชุมกับโรงเรียนต่างๆ เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ และประสบการณ์การทำงาน สนับสนุนให้บุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ มีทักษะโดดเด่นเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้อื่น มีการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ความรู้ที่เกิดขึ้นในโรงเรียนเพื่อเป็นประโยชน์ต่อโรงเรียนอื่น มีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการดูแลระบบการถ่ายทอด และเผยแพร่ความรู้ มีกระบวนการและวิธีการถ่ายทอดความรู้ที่ทันสมัยสะดวก และมีประสิทธิภาพ สามารถสื่อสารเข้าใจได้ง่าย มีการนำผลจากการจัดการความรู้มาแบ่งปัน แลกเปลี่ยนและเผยแพร่ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน มีการใช้ประโยชน์จากงบประมาณ และวัสดุอุปกรณ์ที่ได้รับการจัดสรรจากโรงเรียนในการดำเนินงานเกี่ยวกับการจัดการความรู้อย่างคุ้มค่า สนับสนุนให้บุคลากรนำความรู้ใหม่ๆ มาใช้ในการวางแผนตัดสินใจ แก้ไขปัญหา และพัฒนาโครงการใหม่ ภายในโรงเรียน

2. Five Precets การจัดการเรียนรู้ศีล 5 สำหรับนักเรียนประถมศึกษา สำหรับโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย

2.1 ศีลข้อที่ 1 ห้ามฆ่าสัตว์ คือ การไม่ประทุษร้ายต่อชีวิตและร่างกาย รวมทั้งรณรงค์ชักชวนห้ามปราม ให้ผู้อื่นละเว้นด้วย ทางโรงเรียนจึงต้องมีการจัดโครงสร้างการเรียนรู้คุณค่าชีวิตของสิ่งมีชีวิตต่างๆ มีการเตรียมหลักสูตรเพื่อให้เห็นถึงความสำคัญของสิ่งมีชีวิตต่างๆ มีแผนพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมให้เห็นคุณค่าชีวิตร่างกายของสิ่งมีชีวิต โรงเรียนมีชีวิต มีการวางแผนการเรียนรู้โทษภัยของการก่ออาชญากรรม มีการจัดกิจกรรมที่เน้นการส่งเสริมให้เมตตากรุณาต่อเพื่อนมนุษย์และสัตว์ มีการจัดกิจกรรมการทานเจหรือมังสวิรัตอยู่เสมอ

เพื่อให้เห็นคุณค่าของสิ่งโรงเรียนมีชีวิต นักเรียนเข้าใจและสามารถปฏิบัติในการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข สามารถอดทน อดกลั้นต่อสิ่งยั่วยู่ให้เกิดความโกรธ เพื่อป้องกันการก่อให้เกิดการทะเลาะวิวาท

2.2 ศิลข้อที่ 2 ห้ามลักทรัพย์ คือ การเบียดบังแย่งชิง ไม่ประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน ทั้งยังช่วยเหลือดูแลทรัพย์สินและผลประโยชน์ของส่วนรวม ทางโรงเรียนจึงต้องมีการกำหนดจุดมุ่งหมายทางการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับคุณค่าของสิ่งต่างๆ มีการเลือกและการจัดเนื้อหาวิชาที่ให้นักเรียนเห็นถึงความสำคัญต่อสิ่งของต่างๆ มีการวางแผนให้นักเรียนโรงเรียนมีการรักษาทรัพย์สินและผลประโยชน์ของโรงเรียนโดยส่วนรวม มีนโยบายรณรงค์ให้โรงเรียนเกิดความสงบสุขปราศจากการลักขโมย มีการยกย่องชมเชย มอบของขวัญให้แก่ผู้ที่เก็บของและนำมาคืนเจ้าของ มีส่งเสริมให้นักเรียนใช้ชีวิตอย่างพอเพียง รู้จักเก็บออม มีส่วนร่วมในรักษาทรัพย์สินและผลประโยชน์ของโรงเรียนโดยส่วนรวมได้ เกิดความสงบสุขปราศจากการลักขโมยต่าง ๆ

2.3 ศิลข้อที่ 3 ห้ามประพฤติในกาม คือ การไม่ประทุษร้ายต่อของรักของหวงอันเป็นการทำลายเกียรติภูมิและจิตใจตลอดจนวงศ์ตระกูลให้เสื่อมเสีย ทางโรงเรียนจึงต้องมีการเตรียมการสอนที่มุ่งเน้นเรื่องความแตกต่างระหว่างเพศ มีการเตรียมวิธีการถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับเพศศึกษาได้อย่างเหมาะสม มีการวางแผนเตรียมโครงการบวชนกขัมมะเพื่อให้เห็นคุณค่าของเพศพรหมจรรย์ มีการวางแผนบุคลากรจากโรงพยาบาลหรือสถานอนามัยมาให้ความรู้กับนักเรียนเรื่องเพศและวัย มีการเน้นย้ำให้นักเรียนตระหนักถึงคุณค่าเกียรติภูมิและจิตใจของกันและกัน มีการห้ามมิให้นักเรียนแสดงกริยาที่ไม่เหมาะสมต่อกัน เช่น กอดเกี่ยวพาราสี เป็นต้น ไม่มีคดีเชิงชู้สาวเกิดขึ้นภายในโรงเรียน และนักเรียนแสดงกริยาที่เหมาะสม ให้เกียรติกัน ไม่ดูถูกกันอยู่เสมอ

2.4 ศิลข้อที่ 4 ห้ามพูดปด คือ การไม่ประทุษร้ายเขาหรือประโยชน์สุขของเขาด้วยวาจา ทั้งยังพูดด้วยความปรารถนาดีและจริงใจ ทางโรงเรียนจะต้องมีการเตรียมสาระวิชาที่เกี่ยวข้องกับการใช้คำพูด และภาษาที่ถูกต้อง มีนโยบายให้นักเรียนมีฝักอบรมการใช้ภาษาที่เหมาะสม มีการวางแผนให้ครูที่โรงเรียนมีความรู้ความสามารถในการใช้ภาษาและคำพูดคอยฝึกนักเรียนอยู่เสมอ มีการเตรียมวิทยากรมาอบรมการใช้คำพูดที่เหมาะสมและถูกกาลเทศะ มีการรณรงค์ไม่ให้พูดคำหยาบและคำไม่สุภาพต่างๆ มีการมอบรางวัลแด่ผู้ที่ใช้ภาษาได้ดีและไพเราะ นักเรียนสามารถโรงเรียนมีการพูดด้วยความปรารถนาดี และจริงใจ อยู่เสมอ และมีสัจจะในการรับผิดชอบในสิ่งที่ตนได้ทำไว้

2.5 ศิลข้อที่ 5 ห้ามดื่มสุรา คือ การดื่มสุราอันเป็นเหตุให้เกิดความประมาทหมัวเมา ก่อความเสียหาย ผิดพลาดเพราะขาดสติ รวมทั้งรณรงค์ชักชวนผู้อื่นให้ละเว้นด้วย ทางโรงเรียนจึงต้องมีนโยบายการอบรมเรื่องโทษของสุราและยาเสพติด มีการเตรียมครูที่มีความรู้ความสามารถในเรื่องสุราและยาเสพติดได้อย่างเหมาะสม มีการวางแผนการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับสุราและยาเสพติด มีการเตรียมวิทยากรจากภายนอกมาบรรยายพิษภัยของสุราและยาเสพติด มีการใช้สื่อการเรียนรู้เกี่ยวกับโทษภัยของสุราและยาเสพติด มีการลงโทษผู้ที่ดื่มสุราและเสพยาเสพติดภายในโรงเรียน นักเรียนมีสติในการเรียนรู้สิ่งต่างๆ ได้เป็นอย่างดี และทางโรงเรียนมิได้โรงเรียนมีโรงเรียนเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสุราและยาเสพติด

3. School โรงเรียนจะต้องดำเนินการจัดการเรียนรู้ศิลป 5 ควรมีส่วนร่วมกันระหว่างผู้บริหาร ครู กรรมการสถานศึกษา พระสงฆ์ ผู้ปกครอง นักเรียน และชุมชน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้
 - 1.1 โรงเรียนควรมีการส่งเสริมให้กินเจ หรือมังสวิรัตเพื่อสุขภาพ ต้องอดทนอดกลั้น รู้จักยับยั้งชั่งใจในการรักษาศีลข้อที่ 1
 - 1.2 โรงเรียนควรประสานกับครอบครัวที่จะต้องดูแลเอาใจใส่ และส่งเสริมคุณภาพชีวิตตั้งแต่ยังเด็กด้วยการใช้ธรรมมะขัดเกลาจิตใจ
 - 1.3 โรงเรียนควรปลูกจิตสำนึกให้นักถึงปัญหาที่จะตามมา และรณรงค์เรื่องการแต่งกายสุภาพแบบไทย รักนวลสงวนตัว
 - 1.4 โรงเรียนควรเข้มงวดเรื่องวัฒนธรรมภาษา จัดกิจกรรมเข้าวัดฟังธรรม และต้องปลูกฝังให้เป็นคนซื่อสัตย์ มีความละเอียด ซึ่งต้องปลูกฝังตั้งแต่ยังเด็ก เป็นต้น
 - 1.5 โรงเรียนควรรณรงค์ให้ความรู้เรื่องพิษภัยของการดื่มสุรา ปิดโรงงานสุรา และลงโทษอย่างหนัก ควบคุมสังคม ทำบุญไม่มีเหล้า ไม่ควรดื่มสุราขณะขับรถ เอาจริงในกฎหมายมากขึ้น
2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป
 - 2.1 ควรมีการศึกษาการพัฒนาการบริหารจัดการตามหลักศีล 5 เพื่อคุณภาพการบริหารจัดการที่ดีในโรงเรียน โดยควรมีการศึกษาในแต่ละองค์ประกอบหลักอย่างละเอียด เพื่อให้เป็นที่ยอมรับว่าองค์ประกอบนั้นๆ จะส่งผลต่อคุณภาพการจัดการศึกษาในโรงเรียนจริงๆ
 - 2.2 มีวิจัยต่อยอดเกี่ยวกับการพัฒนาตัวบ่งชี้เพื่อความเป็นเลิศในการบริหารจัดการตามหลักศีล 5 ของโรงเรียน
 - 2.3 ควรนำผลการวิจัยที่ได้ไปประยุกต์ในโรงเรียน หรือหน่วยงานต่อไป เพื่อจะได้พิจารณาผลสัมฤทธิ์ในการจัดการเรียนรู้ศีล 5 ของโรงเรียนต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กาญจนา จันท์ประเสริฐ. (2554). การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้แบบนำตนเองโดยใช้ปัญหาเป็นฐานในการสอนวิชาฟิสิกส์วิทยาศาสตร์ชีวภาพ. ดุษฎีนิพนธ์ศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต. มหาวิทยาลัยรังสิต.
- คณาจารย์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2552). พระไตรปิฎกศึกษา. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์รายวัน.
- ธานินทร์ ศิลป์จารุ. (2552). การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพมหานคร: บิซิเนสอาร์แอนด์ดี.
- นพวรรณ ทองย้อย, สีน งามประโคน, บุญเชิด ชำนิศาสตร์. (2562). รูปแบบการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการรักษาศีล 5 สำหรับสถานศึกษาระดับประถมศึกษา. วารสารครุศาสตร์ปริทรรศน์ คณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. 6(1). 208-217.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2558). วิจัยเบื้องต้น. กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์นการพิมพ์.
- บุญมี แท่นแก้ว. (2548). พระพุทธศาสนา. กรุงเทพมหานคร: โอ. เอ.พรินต์ติ้ง เฮ้า.
- ประภาส สีหอำไพ. (2553). พื้นฐานการศึกษาทางศาสนาและจริยธรรม. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พระครูโสภณสาโรภาส, สุทธิพงษ์ ศรีวิชัย, อำนาจ บัวศิริ. (2561). รูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบมีส่วนร่วมเพื่อส่งเสริมการรักษาศิลป 5 สำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา.

วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร. 6(4). 1389-1401.

พระเทวินทร์ เทวินโท. (2550). **จิรยธรรมศาสตร์**. กรุงเทพมหานคร: รุ่งแสงการพิมพ์.

พระรัฐภูมิชัย เศรษฐนันท์. (2562). การบริหารจัดการโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ที่มีประสิทธิผล. **วารสารครุศาสตร์ปริทรรศน์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย**. 6(2). 145-151.

พัชรี ศรีสังข์. (2551). การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้วิชาจิตวิทยาสังคมโดยใช้ชุมชนและประสบการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์. **ดุชนิพนธ์การศึกษาดุชนิพนธ์จิตต. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ**.

มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.(2539). **พระไตรปิฎกฉบับภาษาไทย ฉบับจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

ยรรยง ผิวอ่อน. (2558). การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้สาระประวัติศาสตร์ เพื่อเสริมสร้างทักษะการคิดขั้นพื้นฐานของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6. **ดุชนิพนธ์ปรัชญาดุชนิพนธ์จิตต. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม**.

รังสรรค์ แสงสุขและคณะ. (2550). **ความรู้คู่คุณธรรม**. กรุงเทพมหานคร: พิมพ์ลักษณ์.

วสิน อินทสระ. (2550). **พุทธจริยา**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ธรรมดา.

สุนน อมรวิวัฒน์. (2553). **สมบัติทิพย์ของการศึกษาไทย**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.